

Aan Provinciale Staten

Onderwerp:

Update Valkenburgse Meer

Geachte Statenleden,

Graag informeren wij u over de stand van zaken rondom het Valkenburgse Meer.

Voorgeschiedenis

Op 1 april 2025 heeft een oeverval plaatsgevonden aan de zuidwestzijde van het Valkenburgse Meer. De provincie Zuid-Holland is eigenaar van de grond waar de oeverval heeft plaatsgevonden. Door de oeverval voldoet de waterkering niet meer aan de gehanteerde normen. Om de veiligheid te kunnen garanderen is er op advies van het Hoogheemraadschap van Rijnland (HHR), na het incident, op last van de (burgemeester van de) gemeente Katwijk een noodverordening afgegeven. Daarnaast heeft HHR een noodkering aangelegd.

Na veelvuldig overleg tussen het HHR, de gemeente Katwijk, de gemeente Wassenaar, de Omgevingsdienst West-Holland (ODWH), het zandwinningsbedrijf en de provincie Zuid-Holland heeft de gemeente Katwijk de noodverordening ingetrokken op 24 juni 2025.

Omwille van de veiligheid was het intrekken van de noodverordening alleen mogelijk bij het nemen van veiligheidsmaatregelen. Het gebied rondom de oeverval is afgezet en de activiteiten van de zandwinning zijn niet hervat.

Huidige situatie stabiliteit oevers

De provincie heeft een nader onderzoek naar de stabiliteit van de overige oevers van het meer laten uitvoeren. Hierover bent u op 17 november geïnformeerd (PZH-2025-883255018).

Uit dit onderzoek blijkt dat de overige oevers veilig zijn, maar de ODWH, provincie Zuid-Holland en het HHR blijven de situatie nauwlettend volgen.

Alleen de locatie van de oeverval blijft kritisch en wordt continu gemonitord.

Het gebied is momenteel aan zowel land- als waterzijde afgezet en niet toegankelijk.

Herstel waterkering

Veiligheid staat voorop en daarom heeft het herstel van de waterkering voor alle betrokken partijen de hoogste prioriteit. Het zandwinningsbedrijf heeft een plan van aanpak ingediend voor herstel van de waterkering in verband met afhandeling van het ongewoon voorval.

Het herstel van de waterkering op de huidige locatie is vrijwel niet haalbaar en niet wenselijk (dit vereist o.a. veel grondverzet om te realiseren). Hierdoor zal de provincie aan het zandwinningsbedrijf

moeten aangeven waar de nieuwe kering wel gerealiseerd kan worden. Een verlegging van de waterkering was al voorzien middels een inrichtingsplan. Dit inrichtingsplan is in de afgelopen tientallen jaren geoptimaliseerd ten aanzien van onder andere de natuurwaarden en verbeterde infrastructuur. Het is voor de hand liggend dat dit inrichtingsplan nu als basis fungeert als uitgangspunt voor herstel van de kering.

Het HHR houdt de provincie verantwoordelijk voor de ontstane situatie en acht de provincie verantwoordelijk voor het herstel van de waterkering. Zij hebben de provincie middels een brief dd. 26 augustus 2025 hiervan op de hoogte gesteld en heeft erop aangedrongen om een functionerende waterkering te realiseren binnen een jaar na dagtekening.

Inrichtingsplan Valkenburgse Meer

Sinds 2007 is er een vergund plan aanwezig. Dit plan is in de afgelopen jaren geoptimaliseerd door doelstellingen en wensen van gemeente Katwijk en Wassenaar, HHR en de provincie daaraan toe te voegen. Dit heeft geleid tot het inrichtingsplan Valkenburgse Meer. In de afgelopen jaren zijn aspecten van dit inrichtingsplan vastgelegd in verschillende bestemmingsplannen en verordening(en).

Het inrichtingsplan Valkenburgse Meer zal als basis dienen voor verlegging c.q. herstel van de kering en de toekomstige gebiedsinrichting. Het inrichtingsplan Valkenburgse Meer geeft invulling aan meerdere doelen vanuit meerdere partijen en sluit grotendeels aan bij de gemeentelijke visies. Vanuit de gemeente Katwijk, gemeente Wassenaar en HHR is er op 19 november bestuurlijk commitment uitgesproken voor het inrichtingsplan Valkenburgse Meer, waar aanleg van de waterkering onderdeel uit maakt.

Toelichting inrichtingsplan Valkenburgse Meer:

1. Verleggen waterkering/Waterveiligheid: Verlegging (herstel) van de waterkering (Onderhoudsverordening Rijnland, Legger Regionale Keringen, Legger Oppervlaktewateren);
2. Recreatie: Aanleg van een nieuwe recreatieve infrastructuur. Het huidige wandel- en fietspad en ruiterspoor wordt omgelegd naar de nieuwe locatie. Ook wordt een breder fietspad gerealiseerd en zal de vissteiger worden teruggeplaatst op de zuidwestoever. Ook biedt dit de mogelijkheid dat het smalspoor rondom het meer aangelegd kan worden, waardoor de stoomtrein een rondje om het meer kan rijden;
3. Natuur (NNN): Het gebied behoudt de recreatiefunctie, maar de natuurfunctie wordt prominenter. Het gebied is onderdeel van ecologische verbindingszone (EVZ) Lentevreugd de Horsten in het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Het inrichtingsplan voorziet in de ontwikkeling van de NNN en deze EVZ;
4. Watercompensatie (gemeente Katwijk): De uitbreiding van het Valkenburgse Meer omvat de watercompensatie voor het woningbouwproject Valkenhorst (Waterschapsverordening, de Rijnlandse Keur).

Het inrichtingsplan Valkenburgse Meer is op 13 januari door GS vastgesteld als basis voor herstel van de waterkering en toekomstige gebiedsinrichting.

Toekomst zandwinning

De ontwikkeling van het gebied en de zandwinning zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Echter omdat de veiligheid en het realiseren van een waterkering prioriteit hebben, wordt eerst invulling gegeven aan het inrichtingsplan Valkenburgse Meer en wordt de toekomst van de zandwinning op een later moment geagendeerd.

Het zandwinningsbedrijf speelt een belangrijke rol bij het tot stand komen van het inrichtingsplan Valkenburgse Meer, aangezien zij toegezegd hebben het inrichtingsplan Valkenburgse Meer te realiseren. Een gesprek met het zandwinningsbedrijf zal op korte termijn worden gevoerd over de vervolgstappen. Met regelmaat informeren we u over de actuele stand van zaken.

Contact met belanghebbenden

De provincie houdt op regelmatige basis contact met belanghebbenden met betrekking tot het Valkenburgse Meer en de oeverval. Na vaststelling door GS zullen de directe stakeholders worden geïnformeerd. De provincie beraadt zich momenteel op haar juridische positie.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

mr. A.W. Kolff